

**II Міжнародна науково-практична конференція
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

political organization. The real turning point in the consolidation of the Ukrainian elite is the Communist Party's mandate to form a group that later evolves into a popular movement of Ukraine for perestroika. During this period many leaders and activists of various political parties and other social associations of Ukraine come from this movement.

Together with the traditional party-nomenclature elite, the first organizational steps are being taken to build new elite national democratic leadership. In 1990, the Verkhovna Rada unites the leaders of the party nomenklatura with the most active representatives of the economic and regional elites and the opposition leaders. This elite can be classified as a pre-elite, which should serve as a positive condition for the formation of a new political elite in Ukraine. The rule of all five Ukrainian presidents can be compared with the presidency of the first term of the President Kuchma. Here the first form of useless pluralism becomes visible. Political freedom for the elite, regular elections and changes of power, objective democracy, artificial pre-election strategies and corruption are the signs of failed authoritarian regimes. Practically, the development of the Ukrainian political elite shows, since its existence the Ukrainian political has never really crystallized democratically.

УДК378.091:159-05(043.2)

Степаненко Л.М.,

Національна академія керівних кадрів культури і мистецтв, Київ

**МЕТОДИ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ
МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ ДО ВЗАЄМОДІЇ
З МАРГІНАЛЬНИМИ СОЦІАЛЬНИМИ ГРУПАМИ**

Сучасний стан суспільства характеризується тим, що багато галузей людської діяльності, у тому числі і освіта, у більшості випадків розвиваються за рахунок різноманітних інновацій. Хоча інновації в освіті між собою мають багато спільного, застосування інноваційних методів здійснюється не завжди правильно. Це пов'язано з тим, що інновації, як нові ідеї, знаходяться у складних, іноді суперечливих відносинах з соціальними інститутами освіти. Специфіка підготовки студентів-психологів полягає у необхідності забезпечення їх стійкими знаннями із взаємодії з маргінальними соціальними групами.

У сучасній системі освіти існують різні методи навчання у вищій школі. Однією із важливіших проблем дидактики є вибір методів навчання. Вона актуальна як у теоретичному, так і у практичному плані [1, с. 35-38]. Від засобів

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

її вирішення організовується сам навчальний процес, діяльність викладача та студентів, а отже, результат підготовки у вищій школі у цілому.

Перед тим, як розпочати викладати дисципліну, ми обираємо методи підготовки студентів до майбутньої професії із взаємодії з кризовими клієнтами.

Ми вважаємо, що метод підготовки студентів до професійної діяльності – засіб взаємодії викладача та студентів, який направлений на досягнення кінцевої мети освіти.

Провідним у нашій роботі при підготовці студентів до соціальних зв'язків є метод викладу професійної інформації. Цей метод є шляхом для досягнення нами кінцевої мети – навчити студентів взаємодії з маргіналами у професії психолога. Умовою успішної передачі базової інформації є уміння не змінювати зміст професійної інформації, уміння підкреслювати значущість текстового матеріалу. Слід підтримувати актуальність і дозованість професійної інформації. При її передачі студентам-психологам є необхідність використовувати найбільш ефективні соціально-психологічні способи дії, пов'язані з активністю механізмів переконання і наслідування. Від реалізації даних способів впливу, як доводить досвід, можливо підвищити переконливість і авторитетність джерела інформації. До активних елементів в системі розповсюдження і доступності засвоєння інформації відноситься врахування складу соціально-психологічних особливостей групи студентів, яку готують до взаємодії з асоціальними клієнтами – це статеві, вікові, професійні, національні, політичні та інші відмінності [1].

При передачі професійної інформації різного типу є необхідність віддавати перевагу вербальному способу, який ґрунтується на раціональній свідомості. Підключення невербальних прийомів до провідного вербального способу реалізується акцентованим доповненням зовнішніх поведінкових і внутрішніх мовних рухів для переконливості у передачі при найкращому засвоєнні інформації про базові знання [1].

Одним із провідних методів навчання є метод пояснення знань. Він здійснюється на основі окремих характеристик та порівняльної ефективності фахової інформації, у нашому випадку – підготовки психологів до соціальних зв'язків. При застосуванні метода пояснення знань, який ми використовуємо на лекціях, у більшості випадків обирається, як правило, декілька методів, що дозволяє застосовувати різні предметні та загальні пізнавальні цілі.

Ефективність методів навчання визначається можливістю досягнення цілей навчання та пов'язаними з ним витратами часу як викладачів, так і студентів. Для досягнення високого рівня засвоєння базових знань та умінь можуть використовуватися різні методи пояснення.

II Міжнародна науково-практична конференція ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ

Логічне мислення розвивається при застосуванні метода евристичного пошуку. Його ефект зростає при застосуванні спеціальних завдань під час роботи з текстами та їхнього логічного аналізу. Цей метод спонукає до розвитку творчого мислення студентів, розвиває їхню проєкцію у майбутній роботі, є продуктивним мисленням. Продуктивне мислення потребує продуктивних завдань. Завдяки застосуванню даного метода майбутній фахівець-психолог матиме можливість розширеної сфери застосування своїх знань, будь-який їхній фрагмент можна почати шукати у будь-який час, коли це потрібно для роботи. Але для цього потрібен час, додаткова розробка супутніх питань. Зазначимо, що метод евристичного пошуку не дає повної гарантії засвоєння базових знань, якщо ми бачимо, що деякі студенти не можуть самостійно знайти інформацію. Тому, у цьому випадку, потрібно давати фахову інформацію в готовому вигляді. Самостійна робота також подає неповні знання, тому на неї не можна розраховувати повною мірою, якщо поставлена мета досягнення підготовки студентів високої якості.

При підготовці студентів-психологів навчальні уміння розвиваються при застосуванні відповідних методів пояснення знань. Тут спрацьовують їхня логіка та евристика. При підготовці студентів провідним у навчанні є їхня праця з головним джерелом – текстом. Але потрібно спочатку пояснити методику роботи з текстом та дати завдання для правильного застосування. Це буде третій метод навчання взаємодії з маргіналами – метод логічного виводу базових знань із загальних. Такий шлях займає більше часу, ніж метод пояснення знань. Цей метод ми застосовуємо при викладанні стабільних курсів, які мають підручники, навчально-методичні посібники та тексти лекцій. Метод самостійного логічного виведення базових знань із загальних (дедукція) є ефективним у всіх випадках, коли існує можливість отримання нових знань студентами. Цей метод розвиває логічне мислення, системність та надійність засвоєння знань. Але далеко не кожен студент вміє самостійно вибирати потрібні знання, навіть за допомогою інтернету.

Метод одночасного пояснення знань у процесі вирішення завдань на їх застосування у майбутній роботі ми застосовуємо під час практичних, семінарських та лабораторних занять. Він має багато позитивних якостей: швидке запам'ятовування інформативного матеріалу, можливість максимального осмислення знань за рахунок повторних пояснень, можливість паралельного формування навчальних умінь. Завдяки цьому методу при його застосуванні шляхом «уведення» студентів у майбутню діяльність (рольові ігри, тренінги) зменшується кількість помилок у відповідях. Зазначимо, що завдяки цьому методу підвищується мотивація, когнітивно-навчальна компетенція, процесуальна, комунікативна та соціально-професійна.

**II Міжнародна науково-практична конференція
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

Метод проблемного викладу дисциплінарного матеріалу найбільш ефективний для засвоєння проблемних тем, а також для експрес-викладення нової та новітньої базової інформації. Позитивна якість метода полягає у безпосередньому особистісному впливі викладача, у тому числі емоційному, мотиваційному, сугестивному. Цей метод підтримує оперативність у передачі нової інформації, наприклад, ще не опублікованої, або не систематизованої у тому вигляду, який потрібен для даної дисципліни або окремого модуля [1; 3; 4].

У результаті застосування багатьох методів студенти-психологи навчаються консолідувати свої знання, інтегрувати здібності, раціонально використовуючи свій час. Студент дійсно відчуває співпадіння цілей та інтересів для виконання майбутньої роботи, здійснюється їхня організаційна інтеграція [2, с. 35-38, 123-127].

Взаємодія з маргінальними соціальними групами, до яких готуються майбутні психологи під час застосування різних методів навчання, полягають у вмінні впливати на соціальну структуру суспільства. Вони обумовлюються соціальними наслідками у здобутті освіти. Особливість такої підготовки полягає в тому, що вищий навчальний заклад є могутнім і цілеспрямованим каналом соціальної мобільності, і ця функція вищої освіти значною мірою визначає інтенсивність і спрямованість соціальних переміщень у майбутній фаховій роботі сучасних студентів.

Підготовка студентів до встановлення взаємодії з кризовими клієнтами є однією з умов їх соціальної захищеності у майбутньому. Вища освіта розширює потенційні соціальні можливості людини в умовах швидкоплинного людського життя, надає можливість фахівцю зростати у професійному та особистісному планах, яке ускладнюється конкуренцією на ринку праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Виходцева О. А. Психологічні особливості засвоєння текстової інформації студентами вищих педагогічних закладів освіти: Дис... канд. психол. наук: 19.00.07/ О. А. Виходнець. –К., 2004. – 194 с.
2. Вірна Ж. П. Мотиваційно-сміслова регуляція у професіоналізації психолога: Дис... доктора психол. наук: 19.00.01 / Ж. П. Вірна. – Луцьк, 2001. – 437 с.
3. Гаврик І. В. Теоретико-методологічні основи формування готовності майбутніх учителів до інноваційної професійної діяльності: Дис... доктора пед. наук: 13.00.04/ І. В. Гаврик. –Х., 2006. – 579 с.

**II Міжнародна науково-практична конференція
ІННОВАЦІЙНІ МЕТОДИ ТА ТЕХНОЛОГІЇ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

4. Инновационные методы обучения в техническом вузе/Н. И. Наумкин; под ред. П. В. Сенина, Л. В. Масленниковой, Э. В. Майкова. – Саранск: Изд-во Мордов. ун-та, 2007. – 122 с.

5. Ковчина І. М. Теорія та практика підготовки майбутніх соціальних педагогів до соціально-правової діяльності : автореф. дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / І. М. Ковчина. – Київ : [б. в.], 2008. – 42 с.

УДК364:37.061(043.2)

Строїч В.В.,

Національна академія внутрішніх справ, Київ

**ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ МОТИВАЦІЙНОГО КОМПОНЕНТА
ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ДО ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
МАЙБУТНЬОГО ПРАЦІВНИКА СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ**

Трансформації, що відбуваються в соціальній сфері України, посилюють потребу суспільства у підготовці фахівців із соціальної роботи, здатних самостійно висувати і вирішувати актуальні завдання, відчувати себе впевнено в ситуації постійних змін, уміти допомогти клієнту у вирішенні проблеми. Ефективне вирішення завдань, які ставить сьогодні перед соціальними працівниками, залежить від їх готовності до професійної діяльності в сучасних умовах. Професійне становлення соціального працівника є складним процесом, що обумовлено специфічним характером самої професії, різноманітними процесами розвитку як особистості, так і суспільства в цілому.

Стрижнем особистості майбутнього фахівця стає структура мотивів, сформована ще під час навчання. У цьому контексті постає особливо актуальним самостійне дослідження мотиваційної готовності майбутніх соціальних працівників, з урахуванням специфіки самої професії, адже зміст, розвиненість мотиваційної сфери особистості можуть визначати як конструктивний, так і деструктивний характер майбутньої професійної діяльності, позначатися на успішності оволодіння фахом на етапі професійної підготовки у вищому навчальному закладі.

Готовність до професійної діяльності розглядається в роботах О. Безпалько, І. Звереві, В. Поліщук, С. Харченка; психологічна готовність досліджується в працях М. Дяченко, Л. Кандибович, Д. Узнадзе, О. Госсе.

Психологічна готовність до професійної діяльності інтерпретується як інтегральне особистісне утворення, яке має специфічну структуру і включає різноманітні компоненти, серед яких виділяють: мотиваційний, когнітивний,